

для всього людства. Належне усвідомлення та оцінка екологічних ризиків мають бути відображені в стратегічних пріоритетах національного розвитку країн за активної участі їх в міжнародній політиці. За ряду об'єктивних причин, більшість держав світу змінюють структуру економічного суверенітету та послаблюють контроль за екологічним потенціалом розвитку, тим самим перекладаючи відповідальність за безпеку свого майбутнього на глобальних акторів геополітичної взаємодії.

Список використаних джерел

1. Валлерстайн І. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн; [Пер. с англ. П. М. Кудюкина]. – СПб.: Университетская книга, 2001. – С. 97-98.
2. Бек У. Власть і контр влада у добу глобалізації. Нова світова політична економія / Ульрих Бек; пер. з нім. О. Юдіна. – К.: Ніка-Центр, 2011. – С. 258-260.
3. Coser Lavis A. The Function of Social Conflict. N. Y.: Free Press. P. 121-122.
4. СІПРІ 2011: Щорічник: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ. / Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О. Разумкова. – К.: Заповіт, 2012. – 488 с.
5. Мосов С. Война и мир – выбор за человечеством: Монография. / С. Мосов. – К.: Изд. дом "Румб", 2007. – С. 25-27.

6. Бохан А. Науковий концепт екологічної безпеки в міжнародних економічних відносинах / Бохан А. // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 12 (162). – С. 78.

7. Николаенко Д. Экономика войны и мира / Д. Николаенко [Интернет-ресурс] Режим доступа: <http://www.archipelag.ru/geopolitics/piryadok/balkany/collection/312>.

8. Humphreys, M. Natural resources, conflict and conflict resolution: uncovering the mechanisms, Journal of Conflict Resolution, vol.49, no.4 (Aug. 2005).

9. Мишин А. Конфликты в Африке показывают, что в регионе необходима реанимация panaфриканизма [Интернет-ресурс] Режим доступа: <http://commons.com.ua/aleksandr-mishin-konflikty-v-afrike-p/16/02/2014>.

10. Африка як нова арена для радикальних ісламістів / Корреспондент [Интернет-ресурс] Режим доступа: <http://ua.korrespondent.net/world/3457838-korrespondent-afryka-yak-nova-arena-dlia-radykalnykh-islamistiv/19/12/2014>

11. Войны и конфликты в Африке [Интернет-ресурс] Режим доступа: <http://www.modernarmy.ru/article/348/vojni-i-konflikty-v-afrike/13/01/2014>.

12. Африка рискует стать помойкой планетарного масштаба [Интернет-ресурс] Режим доступа: <http://newsland.com/news/detail/id/772768/04/09/2009>.

13. Шапталов Б. (2009) Теория и практика экспансионизма: Опыт сильных держав – М.: Книжный дом "Либроком", С. 323-324.

14. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс. – М.: Политиздат, 1993. – С. 53-54.

Надійшла до редколегії 15.11.14

А. Бохан, канд. экон. наук, доц.

Киевский национальный торгово-экономический университет, Киев, Украина

ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ И БЕЗОПАСНЫЕ АТРИБУТЫ ГЕОСТРАТЕГИЧЕСКОЙ ГЕГЕМОНИИ

В статье рассмотрены современные аспекты проявления геостратегической гегемонии в контексте ее экологических и безопасных атрибутов, которые обуславливают возникновение новых детерминантов экономического развития и прогресса стран мира.

Ключевые слова: геостратегическая гегемония, цивилизация, безопасность, ресурсный экспансионизм, геополитика, экологические риски, глобализация.

A. Bohan, PhD in Economics, Associate Professor

Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine

ENVIRONMENTAL AND SAFETY ATTRIBUTES GEOSTRATEGIC HEGEMONY

The article deals with modern aspects of manifestation geostrategic hegemony in the context of its environmental and safety attributes that determine the appearance of new determinants of economic development and progress of the world. Specificity of the geopolitical sphere in the context of a retrospective and prospects of development of civilization, which requires the use of new system-methodological approaches to its study. Defined mechanisms to enhance the status of the hegemon, which by their nature are accompanied by threats and challenges of globalization and conflict-military factors in the fight for resources and ecological imbalance in the world. The space competition geopolitical actors are increasingly extended to third countries, thus causing their economic instability, environmental vulnerability and permanent conflict. The factors, causes and conditions for the identification of new measurements geostrategic hegemony, which can affect the configuration of world order, the balance of economic power and the establishment of constructive international dialogue aimed at security, sustainable development and well-being of all mankind.

Keywords: geostrategic hegemony, civilization, security, resource expansionism, geopolitics, environmental risks, globalization.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2014; 12(165): 49-53

УДК 330.341

JEL Q 10

М. Авксентьев, канд. экон. наук, докторант

Науково-дослідний економічний інститут

Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Київ,

В. Павленко, канд. экон. наук, заступник голови правління

ПАТ "Укргазвидобування", Київ

ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНА РОБОЧА СИЛА – КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

В статті проаналізовано інформацію, яка стосується доведення необхідності використання високоосвічених спеціалістів в усіх галузях суспільного і економічного життя з метою побудови економіки нового типу. Проаналізовано досвід країн, які знаходилися в стані економічної рецесії, однак за допомогою побудови економіки знань змогли зайняти лідируючі позиції у світі. Українська економіка не може стояти осторонь загальносвітових тенденцій та мусить пристосовуватися до реалій сучасності.

Ключові слова: економіка знань, макроекономічний розвиток, висококваліфікована робоча сила, модель інноваційного розвитку.

Актуальність проблематики. Сьогодні світ характеризується швидкими умовами розвитку, кожного дня зникають та з'являються нові товари і послуги, інформатизація суспільства досягла значних висот, спостерігається масова пропаганда через ЗМІ населення. Вчасно реагувати на зазначенні виклики може лише високоосвічена та висококваліфікована особистість, яка неза-

ангажована суспільною агітацією та, яка орієнтується на власний розум і знання. Саме людина є творцем новацій у будь-якій сфері, тому без кваліфікованої робочої сили неможливий економічний розвиток держави, а особливо формування інноваційної економіки.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Зв'язок з науковими і практичними завданнями. В

умовах трансформаційних змін, які супроводжують перехід економіки на якісно новий рівень – інформаційно-інноваційний, необхідно забезпечити наявність висококваліфікованих спеціалістів, котрі зможуть ці новачі зробити доступними для кожного громадянина, нівелювати негативні наслідки і тенденції, а також сприяти економічному розвитку в майбутньому.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Незважаючи на досить значний обсяг наукових досліджень, зокрема О. А. Грішнова досліджує освіту, як чинник людського становлення і зростання економіки держави в умовах її модернізації відповідно до вимог прогресивного соціально-економічного розвитку [1]. В своїх роботах Л. Семів і Р. Семів аналізують риси сучасного суспільства, яке базується на знаннях з перетворенням науки у безпосередню технологію людської діяльності. Головна роль в цьому процесі відводиться ними університетській освіті, яка виступає основним фактором переходу до економіки знань [2]. Однак їх роботи присвячені питанням побудови економіки нового типу, соціально-економічному розвитку, і, досить мало уваги приділяється місцю саме висококваліфікованих працівників в цьому процесі.

Метою статті є: на основі аналізу міжнародного досвіду показати як використання праці висококваліфікованих спеціалістів сприяло виходу країн з фази економічної кризи до економічного зростання. Довести той факт, що Україна має значний рівень якісного і кількісного трудового потенціалу для процесу ініціювання створення інноваційної моделі розвитку економіки.

Завдання: висвітлити умови, що змушують перебувати національну економіку; проаналізувати механізми і способи використання кваліфікованих робітників для економічного розвитку інших країн; довести необхідність використання праці кваліфікованих робітників з метою формування інноваційної економіки в Україні.

Об'єктом дослідження є: інноваційна модель розвитку економіки.

Предметом дослідження є: висококваліфікована робоча сила як необхідна складова інноваційного типу економіки.

Аналіз останніх публікацій з проблеми. Барішева А. В., Болдін К. В., Голя Р.С. в своїх працях аналізують інноваційні процеси, що відбуваються в Україні та світі. В їх роботах розкрито теоретичні аспекти, методологічну базу щодо вивчення появи та розвитку інновацій. Проаналізовано нормативно-правову базу, яка охоплює питання інноваційного процесу. Зазначено проблеми, які заважають подальшому ефективному впровадженню інновацій в економічну, господарську, суспільну діяльність. Запропоновано шляхи і практичні рекомендації щодо усунення перешкод на всіх рівнях і етапах інноваційного процесу. Однак вони не розкрили роль і місце такого важливого чинника для впровадження інновацій в життя, як кваліфіковані працівники.

Грішнова О. А. не тільки аналізує освіту як чинник людського розвитку і економічного зростання, а й доводить той факт, що університети повинні нести соціальну відповідальність за свою роботу [3].

Герасименко С. виокремлює взаємозв'язок розвитку соціально-трудої сфери з використанням праці висококваліфікованих спеціалістів, які можуть впровадити структурні зміни в цій галузі, що дозволить вирішити безліч наявних проблем [4].

В своїх наукових дослідженнях Пігуль Н. Г. розкриває значення спеціалістів з вищою освітою для реалізації переходу економіки держави до інформаційно-інноваційного типу. Розкрито необхідні передумови для більш значного і ефективного впливу високоосвічених фахівців на цей про-

цес. Проте автор не зосереджує увагу на тому факті, як спеціалісти з професійно-технічною освітою можуть впливати на інноваційний розвиток держави.

Тульчинська С. О. в своїх роботах зосереджується на можливості побудови в Україні економіки знань. Причому дуже важливо, що вона концентрує свою увагу саме на регіональному рівні, що не розпорошує отри-мані результати, проте породжує вузькість аналізу проблеми. Дещо перетинаються ці питання у дослідженнях Бабича Д. В., Бородіна О. Д., однак вони охоплюють більш значні масштаби аналізу впровадження економіки знань на національному рівні. У своїх роботах вони пропонують, на основі отриманих результатів, науково-обґрунтовані, практичні рекомендації щодо впровадження стратегії інноваційного розвитку держави, яка слугує основним елементом побудови економіки знань.

А. Хестон, Р. Самерс, Б. Атен досліджують взаємозв'язок освіти з економічним розвитком країни з визначенням конкретної моделі їх ефективної взаємодії. Однак їх праці можуть бути лише оглядовими, оскільки стосуються інших держав.

Методологія дослідження.

За допомогою методу наукового абстрагування для вияву залежності між кваліфікованою робочою силою й інноваційним розвитком економіки було припущено, що якість і кількість та вплив внутрішніх факторів є незмінним. Також при проведенні дослідження використовувався метод синтезу, який допоміг об'єднати окремі складові інноваційного економічного розвитку. Це, в свою чергу, допомогло виявити закономірності взаємозв'язку між високоосвіченими спеціалістами і побудовою економіки нового типу, а також сформулювати основні принципи зазначеного процесу. Економічний розвиток та діяльність суспільства проявляється в господарській або виробничій практиці, у великому розмаїтті фактів визначеного процесу, різноманітності суб'єктів, які беруть в ньому участь. Робота та діяльність цих суб'єктів спричиняється їх власними потребами, можливостями та інтересами. За допомогою економічного аналізу було виявлено принципи і закономірності економічного розвитку України, Фінляндії і Сінгапуру, що дало більш точну інформацію, для того, щоб в майбутньому можна було сформувати принципи економічної політики для ефективного розв'язання і усунення економічних проблем. А також встановити взаємозалежність між використанням роботи висококваліфікованих працівників і побудовою інформаційно-інноваційної економіки. У дослідженні було висунуто гіпотезу щодо пов'язаності процесів розвитку трудового потенціалу нації і побудови інноваційної моделі розвитку економіки, а також здійснення перевірки цього припущення на основі практичного досвіду інших країн, тобто використовувався метод дедукції або гіпотетичний метод дослідження. Однак необхідно відмітити, що наукове дослідження це не лише вияв основних принципів та закономірностей економічного розвитку, а в першу чергу, це розробка конкретних рекомендацій, способів і методів, засобів розв'язання економічної проблеми, формулювання принципів економічної політики. З цієї метою в статті були проаналізовані конкретні передумови, можливості та засоби для переходу економіки України на якісно новий рівень розвитку з визначенням ролі кваліфікованої робочої сили в цьому процесі. При проведенні аналізу міжнародного досвіду використання праці висококваліфікованих спеціалістів використовувалися емпіричні дані спеціальних методів дослідження, що дало можливість сформулювати основні завдання вирішення багатьох взаємопов'язаних проблем сучасного українського суспільства.

Загальновідомим є той факт, що економічні процеси, які відбуваються в різних країнах в тому чи іншому часовому проміжку, мають подібні закономірності розвитку, тому їх вивчення й аналіз має велике значення для розуміння того шляху, який має пройти національна економіка України з метою уникнення повторюваності помилок в майбутньому. З цією метою було поєднано історичний і логічний спосіб дослідження. Розглянуто приклад Фінляндії в історичному розрізі з логічними висновками про те, що зумовило такий стрімкий її економічний розвиток. Тут необхідно зазначити, що вивчаючи економічні факти з історії різних країн було виявлено ті передумови, які слугували основою для процесу становлення економіки нового типу.

При визначенні якісної залежності між знаннями кваліфікованих працівників і розвитком економіки інноваційного спрямування, вдалося зрозуміти суть і можливості цього процесу, за допомогою використовувалися математичних методів дослідження. При написанні наукової статті використовувався метод порівняльного аналізу. Також застосовувався системний підхід, що дало можливість: зосередити увагу на нестабільності сучасної української економічної системи; визначити складність соціально-економічної еволюції; припустити гіпотезу щодо того, що один і той самий ефект в економічній системі може бути досягнутий під впливом різних чинників.

Результати. Події, які відбуваються сьогодні, доводять, що ефективне функціонування економіки будь-якої держави в першу чергу залежить не стільки від потенціалу природних ресурсів, стільки від рівня якості освіти громадян. Тому стан розвитку освіти та людського капіталу є вирішальним фактором, що здійснює значний вплив на формування соціально-економічних можливостей країни в контексті реалізації її інноваційної моделі розвитку [5]. Виходячи з цього основою соціально-економічного розвитку держави є її науково-технічний потенціал, який слугує передумовою переходу суспільства в постіндустріальну інформаційну епоху [6].

Б. Гейтс писав, що, коли набирається критична маса людей з високим IQ, що працюють рука в руку, потенціал компанії зростає просто до небес. Ця взаємна стимуляція породжує чисельну кількість нових ідей, і сприяє виходу менш досвідчених працівників на найвищі рівні кваліфікації [7].

На початку XXI століття нагромадження та створення нових знань було причиною переходу їх до якісно нового стану: вони стали самостійною продуктивною силою, яку можна купувати та продавати, тобто сформувалися попит та пропозиція на цей ресурс. Тому сучасна економіка – це вже не тільки виробництво товарів та надання послуг, а в першу чергу – продукування та використання нових знань, перетворення останніх на повноцінний чинник виробничого процесу, який займає одну з провідних ролей у системі факторів [8]. Саме через це інноваційно-інвестиційну діяльність сьогодні можна визначати як процес структурного перетворення та вдосконалення національної економіки, який досягається в першу чергу за рахунок практичного використання нових знань та вмінь для зростання обсягів реального виробництва, підвищення якості та конкурентоздатності суспільного продукту, збільшення обсягів валового національного продукту та, відповідно, національного доходу, зміцнення національної конкурентоспроможності та стабілізації економічного становища в державі. Тому основними завданнями сучасної інноваційної політики держави стали: забезпечення збалансованої та ефективної взаємодії трьох видів потенціалів: технічного, наукового і виробничого; розробка та впровадження механізму сприяння активізації інноваційної

діяльності суб'єктів господарювання; сприяння поширенню інновацій у всіх галузях, сферах та секторах реальної економіки [9, 10].

Для об'єктивного розуміння змін, які мають відбуватися в економіці України для реальної її трансформації в економіку знань, необхідно проаналізувати приклади успішної трансформації та проведення кардинальних реформ в інших країнах.

Фінляндія являє собою яскравий приклад створення економіки знань. На початку 90-х років минулого століття в економіці Фінляндії відбувалась значна рецесія. ВВП країни зменшувався в середньому на 3,68% за рік протягом 1990-1993 років [11]. Уряд Фінляндії прийняв низку заходів для фундаментальної трансформації економіки. Реформи мали на меті зменшення експортної складової рідкісної сировини та збільшення виробництва високотехнологічних продуктів в області телекомунікацій. На початку 90-х років у Фінляндії була розроблена програма створення інформаційного суспільства. Для її реалізації уряд інвестував у розбудову телекомунікаційної інфраструктури, реформу освіти та наукових установ країни. Всі зазначені реформи мали на меті побудову економіки знань. Завдяки використанню науково-освітньої форми державно-приватного партнерства, яка передбачає інвестування в нові напрями розвитку в умовах глобалізації виробництва та інтернаціоналізації капіталу, вдалося залучити приватні компанії до ключових проектів розвитку. Гроші на інвестиції були залучені від продажу неліквідних державних активів. Найбільш активно приватний сектор інвестував у сферу наукових розробок. Уряд максимально підтримував таку активність підприємців. В країні створювалися технопарки, де звільнялися від оподаткування малі та середні підприємства, які створювали старт-тапи. Таким чином створювалися умови для обміну новими знаннями між малим бізнесом та великими корпораціями, що в свою чергу підвизило конкуренцію на ринку наукових розробок. Як результат політики було створення економіку сталого розвитку. Крім того, розподіл прибутків у Фінляндії є дуже "соціальним", тобто різниця у прибутках між найбільш багатими та бідними членами суспільства є мінімальним [12].

Як результат такої політики, економіка Фінляндії стала однією з найбільш конкурентоздатних в світі. Зростання ВВП з 1994 по 2000 роки склало в середньому 4,39%. Впродовж зазначеного періоду безробіття у країні скоротилося вдвічі, торгівельний баланс став позитивним, а вартість цінних паперів, що котирувалися на біржі в Гельсінкі зросла на 200%. Особливість Фінської моделі розвитку є те, що уряд країни розподіляв прибуток від економічного рівномірно. Були започатковані національні програми в сферах медицини та освіти. Насамперед реформа торкнулась безоплатної вищої освіти для громадян Фінляндії [13].

Яскравий приклад інтенсивного зростання економіки – Сінгапур. Країна, яка має площу 716 км² та населення 5,2 млн., не має будь-яких природних ресурсів, навіть, питної води власного видобутку здійснила "економічне диво". Протягом 1970-1989 років середнє зростання ВВП на душу населення у Сінгапурі склало 6,7%. Базою такого зростання була державна політика, започаткована у 60-ті роки XX століття. Суть політики полягала у тому, щоб, використовуючи глибоководний порт, імпортувати комплектуючі, здебільшого, споживчої електроніки та, залучаючи дешеву робочу силу, яка тоді була в країні, експортувати готову продукцію. Для провадження зазначеної програми уряд інвестував гроші пенсійних фондів у будівництво необхідної інфраструктури, а саме глибоководного порту, сучасного аеропорту, доріг, необхідної

телекомунікаційної інфраструктури та технопарків. Значені заходи допомогли уряду Сінгапуру залучити транснаціональні корпорації до реалізації цих проектів.

Така політика була ефективною до кінця 80-х років минулого століття, коли уряд Сінгапуру зрозумів, що подальший розвиток можливий за рахунок інноваційної політики – політики високорозвинутого людського капіталу. Відбулися зміни у системі освіти. Вищі навчальні заклади були переорієнтовано на випуск інженерів-математиків, програмістів, технологів. Державна політика заохочувала інвестиції у інформаційно-телекомунікаційні галузі. Завдяки цьому Сінгапуру вдалося побудувати суспільство, в якому саме знання та інтелект є головною цінністю. У 2012 році Сінгапур входив у 10 країн з найбільшим використанням комп'ютерів на тисячу мешканців [14]. Сінгапурський порт – найбільший в світі по кількості плавзасобів, що обслуговуються та другий у світі за вантажними перевезеннями. Відповідно 45 тисяч плавзасобів та 200 млн. тон. В Сінгапурі працює великий центр нафтопереробки (50 млн. тон на рік). Розвиток сфери послуг дозволив країні стати центром туризму у регіоні. Щорічно Сінгапур відвідує п'ять мільйонів туристів. Не в останню чергу ці результати досягнуті завдяки розвитку власних авіаліній, які є лідером за перевезеннями у регіоні.

Крім того, уряду Сінгапуру завдяки ефективній фінансовій політиці вдалося зробити країну-місто фінансовим центром Південно-Східної Азії. Валютна біржа Сінгапуру входить до десятки найбільших у світі. Для залучення інвестицій у високотехнологічні галузі, певні напрями економічної діяльності були звільнені від податків на десять років.

Україна також має два великі порти міжнародного значення, які потребують модернізації, що в майбутньому дозволить отримати значні економічні вигоди. Проте для цього потрібно залучити великі інвестиційні, людські, і маркетингові ресурси.

Потребує реформування і вітчизняна система освіти. Хоча навіть в сучасних умовах українські спеціалісти в галузі ІТ, фізики і математики є одними з найкращих в світі.

Маючи значний рівень людського капіталу та використовуючи наявні можливості Україна може стати лідером з виробництва нових технологій та навчання спеціалістів для будь-якої галузі економіки в світі.

На відміну від фінської моделі, економіка Сінгапуру на початкових етапах економічних перетворень, максимально створювала умови для розвитку транснаціональних корпорацій. Це призвело до однієї з найбільших різниць у доходах громадян серед розвинених країн. Однак, після 1990 р., економічна модель Сінгапуру має на меті саме розвиток економіки знань, з максимальним залученням малого та середнього бізнесу (спрощення процесу оподаткування отриманого прибутку, зменшення кількості необхідних документів та часу при реєстрації суб'єктів господарювання, розширення зон вільної торгівлі тощо) до галузей розробки нових технологій.

Як показує досвід інших країн, створення економіки нового типу – економіки знань, єдиний ефективний шлях розвитку держави, в умовах інформаційного суспільства. Особливої актуальності зазначений шлях розвитку країни набуває за умов швидкого розвитку громадянського суспільства.

Для того, щоб в Україні інноваційний розвиток отримав поштовх необхідно кардинально змінити основні елементи системи формування трудового капіталу.

Відповідно до даних Спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в умовах перехідної економіки наукові кадри, на жаль, стали найбільш незахищеною категорією працівників. В результаті загострення соціальних проблем у сфері науки потрібно застосовувати вже більш радикальні методи їх

вирішення. Тому для уникнення "відтоку умів" потрібно провести всебічний аналіз рівня життя українських науковців, розробити більш ефективні способи мотивації їх трудової діяльності. Сьогодні головними питаннями, які потребують негайного вирішення стали: гідна оплата праці, обсяги та структура споживання матеріальних благ, забезпечення послугами соціальної інфраструктури (розгалужена система дитсадків, шкіл, лікарень, місць для відпочинку тощо), знаходження необхідних джерел фінансування соціального добробуту наукових організацій. Також необхідним кроком є диференціація показників за категоріями робітників, при чому особливо потрібно виділити спеціалістів найвищої кваліфікації, які мають вчене звання та наукові ступені [15].

Проведене дослідження дало можливість сформулювати наступні результати: роль науки і знань з кожним роком буде все більше зростати через збільшення рівня інформатизації суспільства (в умовах глобалізаційного розвитку кожний індивід повинен постійно навчатися, якщо він має намір пристосуватися до швидкозмінних процесів, які відбуваються в Україні та світі, а наукова діяльність може отримати новий поштовх при залученні кадрового потенціалу до нових ІТ, за допомогою яких науковці зможуть вивчати роботи своїх колег, розміщувати власні, шукати нові джерела інвестування тощо); Україна має всі можливості до побудови інформаційно-інноваційної економіки, а головне – значний рівень наукового потенціалу; для ефективного впровадження основних елементів нової економіки Україна може використати приклад двох зазначених країн; знаходження країни в стані економічної кризи чи рецесії ще не означає, що вона не може зайняти лідируючі позиції у світі.

Висновки. В інформаційному суспільстві кваліфікована робоча сила виступає інвестиційно-інноваційним ресурсом, який впливає на НТП, що, в свою чергу, сприяє появі нових продуктів і послуг, зростанню конкурентоспроможності держави, макроекономічному розвитку та зростанню матеріального благополуччя кожного громадянина та багато іншого. Розвиток робочої сили в свою чергу залежить від стану національного та регіональних ринків праці та державних пріоритетів соціально-економічної політики. В зв'язку з тим, що в Україні спостерігаються значні проблеми на зазначених ринках, тому сьогодні відбувається гальмування освітніх процесів. Соціально-економічна політика держави, на жаль, є не досить ефективною (до процесу формування державного замовлення спеціалістів з вищою освітою не залучаються роботодавці; відсутність державних грантів на наукові розробки; недосконалість законодавства в галузі інтелектуальної власності; застарілі методичні програми, які використовуються для навчання молодих спеціалістів; не бажання підвищувати рівень престижності наукового співробітника та багато іншого), що спричиняє виникнення багатьох дисбалансів в суспільстві, в тому числі, зростання рівня безробіття, причому найменш захищеними є молоді люди, які тільки закінчили навчання і не мають достатніх навичок, тому вони не можуть знайти гідну роботу. Це не може сприяти стимуляції отримання повної вищої освіти та продовження навчання в аспірантурі і докторантурі з прийманням активної участі в наукових розробках, оскільки люди змушені погоджуватися на будь-яку роботу з метою забезпечити свої мінімальні потреби. Враховуючи постійний дефіцит бюджету фінансування та неефективність його використання, розвиток ринку праці в Україні можливий лише за умов залучення приватного капіталу. На жаль, проблема залучення капіталу суб'єктів господарювання займає одне з головних місць в Україні, оскільки підприємці ще не розуміють важливості фінансування цього сектору та вигод, які вони можуть від цього отримати. Інвестування в трудо-

вий капітал є одним з найвигідніших, але має значний строк окупності, що і гальмує цей процес. В умовах нестабільності та незбалансованості економічних процесів сучасні підприємці не бажають ризикувати власними активами без отримання певних гарантій. Таким чином розвиток ринку праці має стати пріоритетним завданням держави, якщо вона має намір і далі здійснювати структурні зміни в економіці та суспільному житті.

Україна, обравши шлях інтеграції у європейське та світове товариство, не може уникнути власної інформатизації. Тим більше, що статистичні дані свідчать [16, 17] про те, що суспільство вже захопила хвиля масової інформатизації. Швидкість переходу до економіки знань, а отже впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, дає шанс наздогнати європейські країни у ключових елементах соціально-економічного розвитку. Водночас, нездатність держави забезпечити прискорену інформатизацію суспільства призведе до ще більшого відставання від країн лідерів. Тому українська держава не може обрати шлях побудови економіки знань. В подальшому необхідно вивчати умови, проблеми та перспективи впровадження економіки знань з вивченням ринку кваліфікованих робітників, ринку освітніх послуг.

Дискусія: дана проблема присутня в дослідженні М. Ю. Авксентьева та є частиною його дисертаційного дослідження. В майбутньому автор планує проводити аналіз стану вищої освіти в Україні, яка є фактором макроекономічного розвитку держави, вивчати напрями реформування освітньої галузі, а також методи планування державного замовлення спеціалістів з вищою освітою, котрі зможуть стати необхідним чинником економічної стабільності в державі. Це ж питання є одним з основних в дисертаційній роботі В. П. Павленка щодо поліпшення ефективності управління народним господарством.

Список використаних джерел

1. Грішнова О. А. Освіта як чинник людського розвитку і економічного зростання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11836/1/Grishnova.pdf?sequence=1>.
2. Семів Л., Семів Р. Університетська освіта в умовах переходу до економіки знань. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27467/09-Semiv.pdf>.

М. Авксентьев, канд. экон. наук, докторант
Научно-исследовательский экономический институт
Министерства экономического развития и торговли Украины, Киев, Украина,
В. Павленко, канд. экон. наук, заместитель председателя правления
ПАО "Укргаздобыча", Киев, Украина

ВЫСОКОКВАЛИФИЦИРОВАННАЯ РАБОЧАЯ СИЛА – КЛЮЧЕВОЙ ЭЛЕМЕНТ ИННОВАЦИОННОЙ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ

В статье изложено материал, который касается доказательства необходимости использования высокообразованных специалистов во всех отраслях общественной и экономической жизни с целью создания экономики нового типа. Проанализировано опыт стран, которые находились в состоянии экономической рецессии, но с помощью построения экономики знаний смогли занять лидирующие позиции в мире. Украинская экономика не может не принимать участия в общемировых тенденциях и должна приспособиться к реалиям современности.

Ключевые слова: экономика знаний, макроэкономическое развитие, высококвалифицированная рабочая сила, модель инновационного развития.

M. Avksientiev, PhD in Economics, Doctoral student
Economic Research Institute of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, Kyiv, Ukraine,
V. Pavlenko, PhD in Economics
Public Joint Stock Company "Ukrgasvydobuvannya", Kyiv, Ukraine

HIGHLY QUALIFIED WORKING FORCE – KEY ELEMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT MODEL

Highly qualified working force is a central element of intensive development model in modern society. The article surveys the experience of countries that managed to transform their economy to the innovative one. Ukrainian economy cannot stand aside processes that dominate the world economy trends, thus we are to use this experience to succeed in future. Today any government of the world is facing challenges that occur due to transformation of the economy into informational one. This type of economy causes its transformation form extensive to intensive one. The main reasons under that is limitation of nature resources, material factors of production. Thus this approach depends much on the quality of working force. Unfortunately in Ukraine there is a misbalance in specialist preparation. This puts additional pressure on the educational sphere also. In order to avoid this pressure we are to conduct reforms in education sphere. Nowadays, in the world views and concepts of governmental role in the social development are changing. This why, even at times of economic recession educational costs are not reduced under the new economical doctrine in the EU. Highly qualified specialists, while creating new products and services play role of engineers in XXI century. They are to lead their industries to world leading positions. From economic point of view, highly qualified specialists benefit society with higher income rates, taxation and thus, increasing the living standards in society. Thus, the majority if modern scientists prove the importance of highly trained working force for more effective economic development.

Keywords: knowledge economy, macroeconomic development, Highly qualified working force, innovative development model.

3. Грішнова О. А. Соціальна відповідальність України: порівняльний аналіз та основні напрями розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/articles/2014/158/158_11-18.pdf.

4. Герасименко О. Сучасні тренди розвитку соціально-трудова сфери в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/articles/2014/161/4.pdf>.

5. Пігуль Н. Г. Роль вищої освіти у реалізації інноваційної моделі розвитку економіки України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rc=1&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0CCUQFjAB&url=http%3A%2F%2Fdspace.uabs.edu.ua%2Fjspui%2Fbitstream%2F123456789%2F2506%2F3%2Frol%2520vysc%2520osvity.doc&ei=J0qVN3xG-rWygPutoK4BQ&usq=AFQjCNEUlb2cJbMWisgOnj8yy9EEKWYfQ&bvm=bv.76477589,d.bGQ>.

6. Барышева А. В., Болдин К. В., Голя Р. С., Передеряев И. И. Инновации: [Учебник] / Под общ. ред. А. В. Барышевой. – 2-е изд. – М.: Издательская корпорация "Дашков и К", 2008. – 382 с.

7. Гейтс Б. Бизнес со скоростью мысли. – М., 2001. – 248 с.

8. Тульчинська С. О. Стратегія розвитку інтелектуально-інноваційної системи регіонів – імператив становлення економіки знань. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1247>.

9. Інноваційна політика держави. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/833/39/>

10. Бабич Д. В., Бородин О. Д. Дослідження науково-практичних основ формування стратегії інноваційного розвитку держави. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/pp/Downloads/riprp_2013_1_17.pdf.

11. Heston A., Summers R., and Aten B. Price Structures, the Quality Factor, and Chaining. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/std/prices-ppp/2425050.pdf>.

12. Офіційний сайт Держстату Фінляндії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tilastokeskus.fi/>

13. Castells M. and Himanen P. The Information Society and the Welfare State: The Finish Model. – New York: Oxford University Press, 2002. – 200 pp.

14. Сингапурское экономическое чудо. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://mybank.ua/articles/articleDetail.do?objectId=9265>.

15. Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини "Стан дотримання та захисту прав громадян України за кордоном". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ombudsman.gov.ua/ru/images/stories/07022011/S_Dopovid_1.pdf.

16. Cisco Visual Networking Index: Forecast and Mithodology, 2009-2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cisco.com/en/US/solutions/collateral/ns341/ns525/ns537/ns705/ns827/white_paper_c11-481360.pdf.

17. Державна адміністрація зв'язку Міністерства транспорту та зв'язку України. Інформація про стан галузі зв'язку в Україні за січень-вересень 2010 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stc.gov.ua/uk/publish/article/63905;jsessionid=74272699CD5567EABC58176020654B1B>.

Надійшла до редколегії 27.11.14